

חולקין על ר"י, אבל כשר"מ ור"י מחולקים ור"י ור"ש חולקין ג"כ על ר"י, בכזה לא אמרו דהלכה כר"י, הגם שאין חולקין מטעם א' (ד).
אגב אודיע לכ"מ מה שאמרתי בדברי הגמרא (ה) בא גבריאלי ועשה לה זנב, וזה אשר נגזר עלי' (ו), ותמוה, גם אין כל חדש תחת השמש. ונראה לי על פי דברי המדרש בפ' בראשית (סוף סי' י"ד) על פסוק ויהי האדם לנפש חי' רי"א מלמד שעשה לה עוקץ כחי' - והוא זנב, כמ"ש במת"כ - וחזר ונטל ממנה מפני כבודה. אולם כשעברה ושתי על חוקי הצניעות עשה לה זנב, וזה אשר נגזר עלי' מששת ימי בראשית כי מה"ט נבראת עם זנב שלא יהי' כל חדש תחת השמש אח"כ (ז).

הנני ידידו דו"ש ע"ב חג כשר וטוב
אברהם מרדכי אלטר

רשביעית ה"ז אי' דהלכה כר"ש וכ"כ ר"ש הנגיד במבוא התלמוד (ועי' ביד מלאכי אות תק"פ). וא"כ קשה למה כאן הלכה כר"מ נגר ר"י ור' יוסי ור"ש (כך מביא הקושי בקונטרס דברי חכמים (שבסו"ס פסקי תשובה ח"ב) ס"י) ועיין בברכי יוסף או"ח סי' תר"ץ באריכות.

(ג) היינו ר' יוסי כדמוכח להלן, כי באמת עיקר הקו' שיש להקשות היא למה לא יהי' הלכה כר' יוסי, שהרי בעירובין שם מבואר דהלכה כר' יוסי לגבי כל אחד מן התנאים ר"מ ור' יהודה ור' שמעון.

(ד) ובזה יש ליישב דברי רש"י והכסף משנה ממה שהקשה עליהם המשנה למלך פ"ג מהל' עבדים הל' י"ד עיי"ש (מיהו יעויין בתוס' תענית כ"ח א' ד"ה אי ר"מ).

(ה) מגילה י"ב ב', ותמאן המלכה ושתי מכדי פריצתא הואי וכו' מ"ט לא אתאי וכו', במתניתא תנא בא גבריאלי ועשה לה זנב.

(ו) בפירוש הכותב לעין יעקב מביא שבירושלמי יליף זה בגז"ש כ' הכא אשר נגזר עלי' וכ' בשמואל וירם השוק והעלי' והיינו זנב, וכ"כ הט"א בשם הראב"ן.

(ז) ובמכתב לגיסו הרה"ג מוהרי"מ בידרמן כ' וזל"ה ק, לדעתי נכון לפרסם בדפוס אשר אמרתי כבר לכוז דברי הש"ס ברמיזתם בגמ' ועשה לה זנב.

והראשונים סמכו בגז"ש אשר נגזר עלי'. ויתכן אשר נגזר עלי' מששת ימי
בראשית, עפמ"ש במד' בפ' ויהי האדם לנפש חי' אר"י מלמד שנעשה לה
זנב כחי' וחזר ולקחה מפני כבודו. א"כ לא בחנם נעשה לה, אך עתה בושתי
שלא יהי' אין כל חדש תה"ש, ותחת כי נלקח מפני הכבוד אבל כאשר
עשתה מלאכה בבנות ישראל ערומות והסירה הבושת פנים והצניעות לכן
ניתן לה כמידתה מקדם.